

§ 394

**Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Terhi Koulumiehen valtuustoaloitteesta koskien katujen
talvikunnossapitovelvollisuuksien palauttamista tonttien omistajille**

HEL 2019-002043 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Talvikauden 2018-2019 poikkeusoloissa ennätysellisten lumisateiden aikana katujen lumenpoiston työmäärä kasvoi moninkertaiseksi keski-vertotalveen nähden, ja tämä vaikutti vääjäämättä lumenpoiston suoritusnopeuteen. Mikäli lumentulo on jatkuvaa, niin valtaosa lumenpoistoon tarkoitettua konekalustosta joudutaan pitämään ykkös- ja kakkosluokan väylien lumenpoistossa turvaamaan ensisijaisesti joukkoliikenteen toimintaedellytykset.

Helsingin kaupunki pystyi pitämään joukkoliikenteen käyttämät kadut liikennöitävässä kunnossa koko poikkeustilanteen ajan. Asuinalueilla tonttikatujen kapeiden jalkakäytävien lumenpoisto hidastui monin paikoin merkittävästi tai jopa keskeytyi päiviksi. Tonttikatujen ajoradat kapeenivat yksikaistaisiksi, kuitenkin niidenkin liikennöitävyys pystyttiin säilyttämään. Näiden alueiden jalkakäytävät täytyivät monin paikoin lumesta ja erityisesti pysäköityjen ajoneuvojen kohdalla jalkakäytävien aukaiseminen saattoi kestää huomattavan pitkään. Lumen poistaminen kapeilta jalkakäytäviltä vaatii joko ajoneuvojen siirtämistä tai moninkertaista pienkonekalustoresurssia; kyse ei ole niinkään talvihoidon palveluiden järjestämismallista.

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että Helsingin kaupungin talvikunnossapitämät jalkakäytävät tulevat jatkossakin hoidetuiksi kokonaisuus huomioon ottaen varmimmin sekä järkipäisemmin ja tehokkaammin kaupungin toimesta. Helsingin kaupunkiympäristön toimialan tarkoituksena on jatkaa kokonaisvastuuhoidon laajentamista kantakaupungissa kaupunginhallituksen tekemän päätöksen 12.11.2012 § 1270 mukaisesti.

Nykyisistä kantakaupungin alueista, joilla kiinteistöjen kadunhoitovastuut on siirretty kaupungille, saatujen kokemusten mukaan toimintamallin laajentaminen on perusteltua. Ratkaisua tullaan kuitenkin vielä kertaalleen tarkastelemaan vertailulla Katajanokan vaihtoehtoiseen toimintamalliin, jossa kaupunki ottaa huolehtiakseen lumenkuljetuksen ja jalkakäytävien kevätpesun. Kokonaisvastuuhoidon vaikutuksia ja sen

laajentamisen aikataulua tarkastellaan vielä vuoden 2020 aikana saadessamme tarkempaa tietoa Katajanokan asiakastytyvyydestä.

Tällä hetkellä kantakaupungin jalkakäytävistä valtaosa on edelleen tonttien omistajien talvihoitovelvollisuuden piirissä, missä taloyhtiöt käyttävät omia huoltoyhtiöitään.

Kaupunginhallituksen päätöksessä 12.11.2012 § 1270 edellytetään, että Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitos Stara (jäljempänä Stara) mahdollistaa pienten alueellisten toimijoiden osallistumisen kilpailutuksiin. Taka-Töölössä, osassa Etu-Töölöä sekä esikaupunkien alueella toimiva Stara on julkinen hankintayksikkö, jonka tulee kilpailuttaa aliurakoitsijoilla teetettävät työt. Pienten huoltoyhtiöiden kilpailuttaminen on ollut Staralle haasteellista, pääosin he käyttävät logistiikkayksikkönsä kilpailuttamia yksittäisiä koneurakoitsijoita Staran oman työnjohdon alaisuudessa.

Asukaspysäköintialueiden laajeneminen on aiheuttanut liikennealueiden lumenpoiston edellytyksien heikentymistä muutamilla kaduilla, joilla on ollut talviaikaiset pysäköintijärjestelyt. Nämä pyritään ratkaisemaan ennen seuraavaa talvikautta.

Asuinalueiden tonttikatujen jalkakäytävien talvihoitoa tehostetaan ottamalla käyttöön kaupunkiympäristölautakunnan 30.10.2018 tekemän päätöksen edellyttämällä tavalla tonttikatujen pysäköinnin periaatteet (liite 1).

Kiinteistöjen on mahdollista nostaa jalkakäytävien talvihoidon nykyistä palvelutasoa, jossa kaupunki varmistaa kaikilla jalkakäytävillä hyvän peruslaatuksen. Mikäli kiinteistö haluaa parempaa puhtaanapidon tai talvikunnossapidon laatutasoa, se voi niin halutessaan täydentää kaupungin tarjoamaa palvelua esimerkiksi pesemällä katuja tai hiekoittamalla jalkakäytäviä kaupungin toimenpiteiden lisäksi.

Helsingin kaupunki kehittää runsaslumisten talvien liikennealueiden lumenpoiston varautumissuunnitelmaa siten, että suunnitelman poikkeustilanteessa operatiivisessa vastuussa oleva tilaajan muodostama toteutusryhmä valtuutetaan käynnistämään tarvittavat toimenpiteet nykyistä ketterämmin.

Kaupunkiympäristön toimialalla on parhaillaan valmistelussa lumenkäsittelyn periaatteet, jotka määrittelevät pitkälle tulevaisuuteen liikennealueiden lumenpoiston edellytykset. Erityisenä tavoitteena on kehittää kantakaupungin lumilogistiikan suunnitelmallisuutta sekä kaupungin sakohtaista lumen käsittelyä ja vastaanottoa.

Kadunhoitovelvollisuuksien jako on epäoikeudenmukainen

Katujen talvikunnossapitovelvoitteet jakaantuvat tonttien omistajien kesken hyvin epätasaisesti. Monilla kaduilla on jalkakäytävä vain toisella puolen katua, jolloin talvikunnossapitovelvoite on vain kyseisen puolen tonttien omistajilla. Kulmakiinteistöillä voi rasite olla moninkertainen naapuriin verrattuna. Mikäli kadun ajorata on leveä ja jalkakäytävä kapea, kohdalla sijaitsevalle kiinteistölle kohdistuu kohtuuton työmäärä, missä jalkakäytävältä kertyvien sekä ajoradalta auratun lumen pois kuljettamisesta aiheutuvat kustannukset jakautuvat epätasaisesti. Mikäli kadun varteen pysäköinti on sallittua, niin lumien pois kuljettamista edeltävä ajoneuvojen siirtämisen työvaihe nostaa kustannukset moninkertaisiksi.

Tonttien omistajat hoitavat osuutensa eriaikaisesti ja erilaatuisesti, jolloin saman korttelin osuudella jalkakäytävän laatu vaihtelee. Etenkin omakotialueilla jalkakäytävät saattavat tukkeutua lopputalvesta, jos tonttien omistajat eivät kuljeta lunta pois.

Tonttien omistajien puhtaanapitovelvollisuus ulottuu kadun keskilinjaan asti, kuitenkin enintään 15 metrin leveydeltä. Useat kiinteistöjen omistajat eivät ole selvillä tästä hoitovelvoitteesta, minkä takia ajoradan puhtaanapito jää usein kokonaan hoitamatta. Ajoradalla työskentely vaatii koulutusta ja turvajärjestelyjä, jotka eivät ole kiinteistön omistajien tiedossa.

Kunnossapitolaissa säädetty tonttien omistajien kadunhoitovelvollisuudet estävät monin paikoin kadunhoidon tehokkaan toteuttamisen. Lain tulkitseminen ylläpitovastuiden ja -velvollisuuksien jakaantumisen suhteen ei ole yksiselitteistä. Tämä on aiheuttanut eri kaupungeissa erilaisia käytäntöjä.

Kokonaisvastuuhoitoon siirtyminen

Kaupunginhallitus päätti 12.11.2001 § 1493, että esikaupunkialueilla siirrytään vaiheittain katujen kokonaisvastuulliseen ylläpitoon, jossa kiinteistöille kunnossapitolain mukaan kuuluvat katujen puhtaanapito- ja talvikunnossapitovelvollisuudet on siirretty kaupungin vastuulle ja että puhtaanapito- ja talvikunnossapitotehtävien hoidosta aiheutuneet kustannukset peritään alueiden yleiseen käyttöön luovutettujen katujen varsilla sijaitsevien tonttien omistajilta lautakunnan hyväksymän taksan mukaisesti.

Kaupunginhallitus päätti 12.11.2012 § 1270 asettaa tavoitteeksi, että katujen kokonaisvastuulliseen ylläpitoon siirrytään vaiheittain kaupunginhallituksen päätökseen 12.11.2001 § 1493 kuuluvien esikaupunkialueiden lisäksi myös kantakaupungissa siten, että koko kaupunki on kokonaisvastuuhoitoon piirissä vuonna 2020.

Osa Etu-Töölön alueesta on siirretty jo vuonna 1997 kokonaisvastuuhoidon. Kaupunginhallituksen päätettyä vuonna 2001, että vain esikaupungeissa siirretään tonttien omistajien tehtävät kaupungin huolehdittaviksi, selvitettiin taloyhtiöiden kantaa tonttien omistajien kadunhoitotehtävien palauttamisesta. Kyselyyn vastanneista tonttien omistajista (taloyhtiöiden) selvä enemmistö vastusti tehtävien palauttamista.

Katujen talvihoidon tulevia parannuksia

Kaupunkiympäristölautakunta päätti kuusi vuotta kestäneen kehitystyön tuloksena 30.10.2018 asuinalueiden tonttikatujen pysäköinnin periaatteet. Tämä tarkoittaa, että tulevina vuosina pysäköinti järjestetään asuinalueilla siten, että tonttikatujen ylläpidettävyys paranee merkittävästi ja että niiden jalkakäytävät saadaan aurattua nopeasti. Tonttikaduilla, joilla yksipuolinen pysäköinti on jalkakäytävän vieressä, pysäköinti siirretään kadun vastakkaiselle puolelle. Niillä tonttikaduilla, joilla pysäköinti on molemminpuolinen, kielletään pysäköinti arkipäivinä maape vähintään klo 8–16 välisenä aikana jalkakäytävän vieressä. Uudistus nopeuttaa tonttikatujen lumenpoistoa ja parantaa jalkakäytävien turvallisuutta ja käytettävyttä.

Runsaslumisen talven varautumissuunnitelma tarkistetaan ennen seuraava talvea siten, että poikkeustilanteissa tilaajan avuksi osoitetaan lisää resursseja muista palveluista muun muassa tiedotukseen ja alueiden käytön luvittamiseen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pekka Isoniemi, yksikön päällikkö, puhelin: 310 38414
pekka.isoniemi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tonttikatujen pysäköintijärjestelyperiaatteet
- 2 Valtuustoaloite - Terhi Koulumies

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Terhi Koulumies on tehnyt 13.2.2019 seuraavan valtuustoaloitteen:

”On ilmeistä, että Helsingin kaupunki ei kykene huolehtimaan keskitetysti katuverkoston talvikunnossapidosta kokonaisvastuulla. Varsinkin jalkakäytävien auraus on ollut ala-arvoisella tasolla. Kiinteistöt maksavat jalkakäytävän aurauksesta, mutta eivät kuitenkaan saa sen vastineeksi palvelua. Taloyhtiöiden huoltofirmoilla ja talonmiehillä on paljon paremmat edellytykset huolehtia lumitöistä paikallisesti. Esitänkin, että selvitetään mahdollisuus palauttaa jalkakäytävien talvikunnossapitovastuu kiinteistöille koko kaupungin alueella ja vastaavasti kiinteistöt vapautetaan erillisestä katujenhoitomaksusta.

Vaihtoehtoisesti esitän pohdittavaksi jalkakäytävien talvikunnossapitoon toimintamallia poikkeuksellisen pahojen lumimyräköiden oloihin. Siinä veloitettaisiin kaupungin tilaama urakoitsija hankkimaan jalkakäytävien auraustyö ostopalveluna paikallisilta huoltoyhtiöiltä ja keskitymään itse ajoratojen ja muiden yleisten alueiden auraukseen sekä lumikasojen poiskuljetukseen.”

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt valtuustoaloitteesta kaupunkiympäristölautakunnan lausunnon kaupunginhallitukselle 28.8.2019 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Pekka Isoniemi, yksikön päällikkö, puhelin: 310 38414
pekka.isoniemi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tonttikatujen pysäköintijärjestelyperiaatteet
- 2 Valtuustoaloite - Terhi Koulumies

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano